

Den europeiska arresteringsordern:
Hjälpande eller stjälpande för mellanstatligt samarbete?

G3-uppsats i statsvetenskap
VT 2009
Sara Abdulla
Handledare: Anne Haglund-Morrissey

Abstract

The purpose of this thesis is to find out whether the European Arrest Warrant (EAW) is being used as intended when the guide lines for it were drawn out. The research questions are:

- *Under which circumstances have the EU member states issued the European Arrest Warrant?*
- *What has this meant for individual EU-citizens?*
- *Can the EAW be seen as a justifiable tool to guarantee individuals safety and security within the EU borders?*
- *How can the application of the EAW be explained from the point of view of the liberal intergovernmentalism?*

The thesis shows that the European Arrest Warrant has been developed in a similar way that the liberal intergovernmentalism states that decisions are being made in the European Union and that is more a product of negotiations between the member states themselves than the result of what the supranational EU-institutions have decided. Furthermore, the thesis reaches the conclusion that the EAW is not being used as a supranational tool in the fight against crime as intended, instead it is the single member state that decides the outcome in cases where EAW is implemented.

Key words: European arrest warrant, European Union, liberal intergovernmentalism, mutual recognition, Europol, Eurojust

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Problemområde och grundläggande problemformulering.....	1
1.2 Disposition.....	2
2. Syfte och frågeställningar.....	3
2.1 Syfte.....	3
2.2 Frågeställningar.....	3
3. Bakgrund.....	3
3.1 Den europeiska arresteringsordern – bakgrund.....	3
3.2 Varför införande av en gemensam arresteringsorder?.....	6
3.3 En gemensam arresteringsorder.....	7
3.4 Europol.....	7
3.5 Eurojust.....	8
3.6 Principen om ömsesidigt erkännande.....	9
3.7 Utlämning.....	9
4. Tidigare forskning.....	10
5. Teori.....	12
5.1 Liberal intergovernmentalism.....	12
5.1.1 Analysmodell.....	13
5.2 Kritik av liberal intergovernmentalism.....	14
6. Metod och material.....	15
6.1 Kvalitativ textanalys.....	15
6.2 Jämförande fallstudie.....	15
6.3 Material.....	16
6.4 Källkritik.....	16
7. Empiri.....	17
7.1 Den europeiska arresteringsordern – i praktiken.....	18
7.2 Frankrikes spelmonopol.....	20
7.3 Fallet Calle Johnsson.....	22
8. Analys.....	22
8.1 EAW utifrån den liberala intergovernmentalismen.....	22
8.2 EAW och den Europeiska Unionen.....	23
9. Slutsatser.....	24
Bilagor	28
Litteraturförteckning	33

Förkortningslista

EU	Europeiska Unionen
Europol	Europeiska polisbyrån
Eurojust	Europeiska enheten för rättsligt samarbete
EAW	European Arrest Warrant
LI	Liberal intergovernmentalism
MEP	Member of European Parliament

Figurförteckning

Figur 1: Liberal intergovernmentalism	13
Figur 2: EAW ur LI:s perspektiv	22

1. INLEDNING

I detta kapitel presenteras uppsatsens problemområde samt den grundläggande problemformuleringen och en presentation av teorin som ligger till grund för uppsatsen. Avsnittet avslutas med en disposition för att klargöra uppsatsens upplägg och innehåll.

1.1 Problemområde och grundläggande problemformulering

En ständigt pågående debatt bland såväl EU-aktivister som EU-kritiker är den gällande frågan huruvida unionen rör sig mot en federation och hur detta i så fall kommer påverka varje enskild medlemsstats suveränitet. Strukturen som unionen utbyggs på är en hårfin balansgång mellan överstatlighet och suveränitet. Detta gör det svårt att avgöra frågan i hur stor utsträckning olika lagar och tillämpningar skall se exakt likadana ut i samtliga medlemsstater och när den egna staten har makt att själv avgöra politiska frågor och sätta en egen agenda inom ett visst område.

I takt med att EU vuxit till nuvarande 27 medlemmar har regelverk och politiska beslut blivit alltmer komplexa och svårfattade, särskilt då allmänheten reagerar på vissa beslut. Detta var fallet då man beslutade att införa en gemensam arresteringsorder (EAW) i unionen. Beslutet möttes av stark kritik då många samhällsaktörer ansåg detta vara ett förhastat beslut som skulle kunna kränka den enskilda individens rättigheter. Detta gick stick i stäv med den rätt till frihet som varje EU-medborgare garanteras rätt till enligt gällande EU-regler. EAW skulle komma att ersätta varje enskild stats tidigare lagstiftning när det gäller utlämning av brottsmisstänkta inom unionen och istället kom nu samtliga medlemmar att lyda under en gemensam lag.

Vid utförandet av arresteringsordern verkade innehållet klart och riktigt, där fanns inga uppenbara komplikationer som möjligen skulle kunna uppstå. I praktiken dröjde det dock inte länge förrän det stod klart att arresteringsordern var ett regelverk fullt av komplikationer och kryphål som gjorde det möjligt för medlemsstaterna att utnyttja och tolka innehållet i princip på vilket sätt som helt. Detta ledde till att EAW i själva verket inte alls kom att behandla samtliga EU-medborgare på ett likvärdigt sätt, vilket var tanken vid upprättandet av denna, utan istället kunde den enskilda medlemsstaten kontrollera hur ett visst fall skulle tolkas.

Detta innebar att i teorin skulle två olika EU-medborgare i två olika medlemsländer kunna utföra samma brott men fråga om utlämning eller ej, vilket i sin tur leder till straff för den misstänkte, skulle kunna se helt olika ut i de båda fallen. Det är alltså fullt möjligt för en medborgare som begår ett brott i ett medlemsland annat än det egna att gå fri om dennes medlemsstat vägrar en utlämning vilket i särskilda fall är möjligt enligt EAW.

Tanken bakom EAW, att denna skulle vara överstatlig ter sig då inte framgångsrik då det i praktiken fortfarande är den enskilda medlemsstaten som styr över utlämningsförfarandet. Här uppstår då frågan hur stor makt den enskilda staten i själva verket har och huruvida överstatligheten i vissa fall kan ifrågasättas. Den liberala intergovernmentalismen (LI) har fört många diskussioner på detta område och detta diskuteras mer ingående i teorikapitlet. Enligt teorins förespråkare skulle arresteringsordern ses som en delegering snarare än överlämning från medlemsstat till överstatlig nivå. Man menar att makten att besluta över utlämning bara tillfälligt lämnats över till överstatlig nivå och att den enskilda staten när som helst skulle kunna återta denna.

I denna uppsats undersöks hur arresteringsorderns tillämpning inom unionen har påverkat dynamiken mellan statlig respektive överstatlig nivå.

1.2 Disposition

Denna uppsats är uppdelad i nio kapitel. I det inledande kapitlet presenteras uppsatsens problemområde samt den grundläggande problemformuleringen, därefter presenteras i nästa kapitel uppsatsens syfte och frågeställningar. I det tredje kapitlet presenteras bakgrunden till upprättandet av arresteringsordern följt av kapitel fyra där tidigare forskning inom området tas upp. I kapitel fem presenteras sedan teori och därefter följer ett kapitel om metod och material. I kapitel sju läggs det empiriska innehållet fram. I de båda avslutande kapitlen presenteras sedan analys och slutsatser av uppsatsen.

2. Syfte och frågeställningar

2.1 syfte

Mot ovanstående bakgrund blir då syftet med denna uppsats att undersöka huruvida EAW har kommit att användas av medlemsstaterna på det vis som avsågs vid skapandet av denna.

2.2 Frågeställningar

För att uppnå syftet med uppsatsen behövs svar på följande frågeställningar:

- *Under vilka omständigheter har EU:s medlemsstater tillämpat EAW?*
- *Vad har detta inneburit för enskilda EU-medborgare?*
- *Kan EAW ses som ett rättfärdigt instrument för att garantera individens trygghet och säkerhet inom EU:s gränser?*
- *Kan tillämpningen av EAW förklaras utifrån den liberala intergovernmentalismen och i så fall hur?*

3. Bakgrund

I detta kapitel presenteras bakgrunden till uppkomsten av EAW samt de institutioner inom EU som arbetar med arresteringsordern; Europol samt Eurojust. Kapitlet avslutas med en beskrivning av principen om ömsesidigt erkännande samt beskrivning av utlämning.

3.1 Den Europeiska arresteringsordern - bakgrund

Innan den europeiska arresteringsordern trädde i kraft 2004 gällde annorlunda regler på området om utlämning. Tidigare var det, i Sverige, upp till regeringen att avgöra huruvida utlämning av en person skulle ske eller inte. Under vissa omständigheter kunde beslutet även fattas av riksåklagaren. Efter att den nya arresteringsordern trädde i kraft är det istället tingsrätten som fattar beslut om utlämning, detta beslut är det sedan möjligt för den misstänkte att överklaga. Tiden för denna process är dock väldigt begränsad, tingsrätten måste meddela ett beslut inom loppet av en månad och den totala tiden från begäran om utlämning till den själva utlämningen får inte överstiga tre månader. Det normala vid väntan på utlämning är att den misstänkte häktas fram till utlämningen.¹

¹ EU-upplysningen, *Medlemsländerna ska erkänna och verkställa varandras beslut*

Den officiella definitionen av arresteringsordern är:

”Den europeiska arresteringsordern är ett rättsligt avgörande, utfärdat av en medlemsstat med syftet att en annan medlemsstat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.”²

Dock gäller ett antal villkor för att en sådan arrestering eller utlämning ska få ske. Det kan endast ses som rättfärdigt att utföra arresteringsordern om målet med denna är att föra ett brottsligt åtal, utfärda ett fängelsestraff eller genomföra någon annan form av frihetsberövande åtgärd.

Vid själva processen för utfärdandet av EAW finns det en rad regler och bestämmelser att följa. Dessa gäller frågor som när, hur och var implementering av EAW får ske. Då dessa regler skapades var målet med dessa att de skulle underlätta vid utfärdande av en arresteringsorder. I själva verket har dessa regler dock visat sig medföra lika många nackdelar som fördelar då de är så omfattande att det är lätt för en medlemsstat att hitta kryphål i dessa.

Först och främst anges de möjliga scenarion som måste finnas för att det över huvud taget ska vara möjligt att utfärda en europeisk arresteringsorder.³ För att ett EU-medlemsland ska kunna utfärda arresteringsordern krävs att det brott som den eftersökte personen begått kan leda till fängelse i åtminstone ett år i enlighet med lagstiftningen i det utfärdande landet. En annan möjlighet att utfärda arresteringsordern är i situationer då personen som eftersöks har blivit dömd till ett fängelsestraff i åtminstone fyra månader.

Arresteringsordern omfattar samtliga personer som befinner sig inom ett lands gränser, det innebär alltså att det finns en skyldighet att utlämna en person till ett annat medlemsland då en arresteringsorder utfärdats, även om personen ifråga är medborgare i landet. Det finns klara riktlinjer över hur utformandet av en arresteringsorder ska se ut. I vissa sällsynta fall kan undantag göras men det gäller endast då personen ifråga har särskild immunitet.⁴

² Europeiska Gemenskapernas officiella tidning, *Rådets rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna*. Se bilaga 1

³ Se bilaga 2

⁴ Se bilaga 3

Vidare gäller olika regler vid själva utlämningen som varierar på grund av brottets art. I vissa fall som inte anses särskilt grova krävs att brottet som den efterfrågade personen begått är straffbart i såväl landet där brottet begåtts som i landet där personen ifråga befinner sig då arresteringsordern utfärdas. Detta kallas med andra ord krav på dubbel straffbarhet⁵. I andra fall gäller dock inte samma villkor, kravet på dubbel straffbarhet är inte nödvändigt då brottet anses vara grovt. I dessa fall kan arresteringsordern utföras utan att behöva ta hänsyn till om brottet är straffbart i den verkställande staten. Vidare krävs även att brottet som begåtts kan ge fängelse i åtminstone tre år i det land där brottet begåtts. Bland de brott som anses vara grova och där kravet om dubbel straffbarhet alltså inte tillämpas finns bland annat; inblandning i kriminell organisation, terroristhandlingar, människohandel, olaglig narkotika- och vapenhandel, mord, grov misshandel samt rasism och främlingsfientlighet.

I vissa fall gäller inte den europeiska arresteringsordern. Detta sker då brottet har benådats i den verkställande staten, då personen ifråga tidigare har blivit prövad för det begångna brottet i ett av EU:s medlemsländer och redan avtjänat sitt straff, då personen i den verkställande staten inte anses straffmyndig i enlighet med landets lag eller då det föreligger en risk för att personen ifråga riskerar att utsättas för dödsstraff, eller annan inhuman bestraffning.

Det finns även andra scenarion där ett land kan välja att avstå från att verkställa arresteringsordern. Detta gäller till exempel då brottet inte är straffbart i den verkställande staten, då brottet har begåtts inom gränsen för det verkställande landets territorium eller då det finns anledning att misstänka att arresteringsordern utfärdats av skäl som har att göra med kön, etnicitet, religion etc. hos personen ifråga. Bland de fall där en medlemsstat kan vägra den europeiska arresteringsordern finns det som kallas *ne bis in idem* vilket betyder ”icke två gånger detsamma”. Detta innebär alltså att i de fall där en person redan ålagts ett slutligt straff av en medlemsstat så kan denne inte kan prövas för samma brott en gång till.⁶

Andra fall där en medlemsstat kan vägra arresteringsordern är då brottet benådats i det utfärdande landet eller om den efterfrågade i det utfärdande landet inte kan anses hållas ansvarig med hänvisning till personens ålder. Vid en vägran att tillämpa den europeiska arresteringsordern måste dock alltid en motivering till vägran ges av medlemsstaten.⁷

⁵Commission evaluation report, the European arrest warrant has broadly achieved its objectives

⁶http://sv.wikipedia.org/wiki/Ne_bis_in_idem

⁷ Activities of the European Union, *European Arrest Warrant*

Redan 2001 enades medlemsländerna om att en gemensam arresteringsorder för unionen var något önskvärt och rambeslutet antogs i juni 2002. Då det trädde i kraft i början av 2004 var det endast åtta av unionens medlemsländer som antog den nämligen, Belgien, Danmark, Finland, Irland, Portugal, Spanien, Sverige samt Storbritannien. Senare under året följde dock resten av medlemsländerna detta exempel och den sista medlemsstaten som kom att införa den europeiska arresteringsordern var Italien 2005. I den första årliga rapporten som utgavs för arresteringsordern fanns exempel på effektiviserade siffror för utlämning mellan medlemsländer. Medan den genomsnittliga tiden för utlämningsprocessen tidigare varit ca nio månader hade den förkortats väsentligt i och med införandet av arresteringsordern och låg nu i stället på 43 dagar. Utöver detta visades även fall där personen i fråga valt att inte bestrida arresteringsordern och då hade utlämningstiden i genomsnitt tagit 13 dagar.⁸

3. 2 Varför införande av en gemensam arresteringsorder?

En av de personer som arbetat aktivt för, propagerat för och möjliggjort införandet av den europeiska arresteringsordern är António Vitorino, EU-kommissionär för rätts- och inrikesfrågor. För att beskriva sitt arbete i den Europeiska Unionen i den nyligen skapade tjänst som han blivit tillsatt sade den kortvuxne mannen att:

*”Jag är en liten man och jag tar små steg framåt”.*⁹

Dessa skämtsamma ord valde han för att beskriva det framväxande rättsliga systemet inom unionen som började skapas. Men tack vare sitt arbete bakom den europeiska arresteringsordern har Vitorino lyckats göra enorma framsteg på det rättsliga området. De enda svårigheter som han själv och hans medarbetare stött på i arbetet har varit en fråga om diskretion då arresteringsordern skapat stor kontrovers och det är just en sådan fråga som kan ha stor inverkan på politikernas framgång i politiska val.

Emellertid har den upphetsade och upprörda stämningen inför tillämpandet av arresteringsordern dämpats på grund av de terrorattacker som skakat världen och därmed Europa under 2000-talet. Med hänvisning till ett nytt motto som växt upp ur askan efter terrorattackerna har dock stämningen hos upprörda motståndare ändrats:

*”Ett terroristproblem som inte känner några gränser”*¹⁰

⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/European_Arrest_Warrant#cite_note-0#cite_note-0

⁹ Justice and Home Affairs: Terrorism – The EU on the move

¹⁰ ibid

Nu har det börjat accepteras att vissa uppoffringar av den personliga friheten måste göras för att kunna garantera ett stabilt och säkert territorium för medborgare att vistas inom. Med detta sagt innebär det dock inte att frågan om i vilken utsträckning denna uppoffring ska få göras har lösts. Det var efter just terrorattackerna den 11 september 2001 som Vitorino effektivt inledde sitt arbete att få lägga grunden till en gemensam arresteringsorder för EU.

Alla politiska handlingar som genomförs i statspolitiken är ett resultat av inomnationella organisationers egna intressen och konflikter som uppstår mellan olika inhemska aktörer i ett land. Att utrikespolitik förändras över tiden är ett resultat av att maktskiftet flyttas mellan olika aktörer, det är alltid makthavarnas egna personliga intressen som avgör utformningen på de politiska handlingar som genomförs.

3.3 En gemensam arresteringsorder

Som en följd av den fria rörligheten på den inre marknaden¹¹ har det blivit vanligare att personer av olika anledningar förflyttar sig över medlemsstaternas gränser i större utsträckning än tidigare. Detta har även inneburit svårigheter i fall där brottslighet förekommit inom unionen och utlämning av personer ska ske över gränserna då medlemsstaternas lagstiftning på just detta område skiljer sig från varandra. Av denna anledning beslutades det inom EU att en gemensam arresteringsorder skulle tas fram för medlemsstaterna som underlag vid sådana situationer och bidra till effektivare utlämning. EAW trädde i kraft den 1 januari 2004.

3.4 Europol

Europol (European Police Office) är den institution inom unionen som arbetar med fall där transnationell organiserad brottslighet förekommit. Europol kan ses som en sorts övervakande myndighet då de inte själva har rätt att handgripligen ingripa i fall, till exempel för att gripa eller förhöra personer, dess arbetsuppgifter går i stället ut på att bland annat arbeta med informationsutbyte mellan medlemsländerna, skriva rapporter om europeisk brottslighet och tillhandahålla verktyg för polismyndigheterna i de olika medlemsländerna som kan tänkas nödvändiga vid en utredning.

De fall av brott som faller under Europols ansvar är de av grov karaktär där åtminstone två av EU:s medlemsländer är inblandade. Inte sällan finns det i dessa fall även med en europeisk arresteringsorder i bilden. Det är varje medlemslands skyldighet att underrätta Europol om fall som kan tänkas falla under myndighetens behörighet. På samma sätt är Europol skyldigt

¹¹ Den inre marknaden består av samtliga EU-medlemsländer samt Norge, Liechtenstein och Island. Den fria rörligheten avser varor, tjänster, kapital samt personer

att förse medlemsländerna med information om läget om den europeiska organiserade brottsligheten.¹²

3.5 Eurojust

Eurojust är en av EU skapad institution som funnits sedan 2002. Syftet med Eurojusts verksamhet är att skapa gynnsamma förhållanden som ska göra det lättare för samtliga institutioner inom unionen att samarbeta när det gäller att motarbeta brottslig verksamhet, framför allt brott som betecknas som grova. Sammansättningen utgörs av samtliga medlemsländers åklagarmyndighet varifrån en utsedd från varje medlemsland ska representera sina egna åsikter och intressen i organisationen. De 27 representanterna utgörs av personer från rättsliga myndigheter till exempel polis, åklagare eller domare.

Eurojusts arbete är uppbyggt på en struktur av regelbundna möten där olika aspekter av organiserad brottslighet diskuteras. Under senare år fokuserades arbetet på ämnen som terrorism, människohandel samt immigration men framför allt har Eurojust kommit att lägga en stor del av sitt arbete på den europeiska arresteringsordern. Det avsätts årligen ett särskilt möte för att diskutera just denna och utöver det årliga sammanträdet sker ofta arbete med att utreda tidsintervallet för utlämning mellan de olika medlemsstaterna för att kontrollera att de inblandade parterna följer de tidsintervall som angetts och att allt går tillväga på ett riktigt sätt. För att ytterligare stärka samarbetsandan mellan medlemsstaterna har särskilda arbetslag bestående av specialister inom områden som terrorism upprättats så att de sinnes emellan kan genomföra erfarenhetsutbyten och stärka samarbetet inom sina områden för att kämpa mot brottslighet i unionen.

Bland de områden där institutionen har behörighet finns de där grov brottslighet förekommit. Till denna kategori räknas främst organiserad brottslighet eller brottslighet av transnationell karaktär. Den främsta arbetsuppgiften som står till institutionens syfte är att främja samarbetet mellan de berörda myndigheterna i inblandade medlemsländer och övervaka detta så att det fortlöper så okomplicerat som möjligt. Det arbetas även med att underlätta möjligheter till att genomföra utlämningar och att utfärda den europeiska arresteringsordern.¹³

Eurojust har varit inblandat i arbetet med den europeiska arresteringsordern ett flertal gånger och har blivit ett exempel på hur väl fungerande samarbetet mellan medlemsländerna fortgått under arresteringsordern. Inblandade parter ifrån ett av de fall där EAW utfärdats beskrev Eurojusts roll i processen på följande vis:

¹² EU-upplysningen, *Europol*

¹³ Europaportalen, *Eurojust*

”Samarbetet på rättslig nivå i Eurojust är väldigt effektivt eftersom vi, de Nationella Medlemmarna, ständigt är i kontakt med varandra och har möjlighet att kontakta våra auktoriteter på hemmaplan direkt”¹⁴

3.6 Principen om ömsesidigt erkännande

En viktig del som utgör en stor del av den europeiska arresteringsordern är principen om ömsesidigt erkännande. Denna innebär inom det straffrättsliga området att ett medlemsland verkställer en rättslig dom på begäran av en bestämmande myndighet i en annan medlemsstat. Målet bakom principen är att främja unionen som ett område där det råder frihet, säkerhet samt rättvisa och genom att efterfölja principen och se till att en medlemsstats beslut inom det straffrättsliga området också efterlevs inom hela unionen anses det att ett sådant säkert område som eftersträvas efter att upprätthålla kan förverkligas. Men trots dessa ansträngningar att skapa likvärdiga förhållanden inom unionen är det inte ovanligt att problem uppstår då hänvisningar förekommer till principen om ömsesidigt erkännande. På grund av att straffregler skiljer sig åt bland de olika medlemsländerna är det inte ovanligt att man inte verkställer en annan medlemsstats beslut med hänvisning till den lägsta skyddsnivå som är gemensam för samtliga medborgare inom unionen.¹⁵

3.7 Utlämning

Kärnan i den europeiska arresteringsordern är att varje medlemsstat ska acceptera arresteringsordern samt erkänna och genomföra de beslut som fattats av andra medlemsstater i fråga om utlämning av efterfrågade personer. Detta samarbete syftar till att underlätta eftersökningen av en viss person. Arresteringsordern innebär helt enkelt att ett medlemsland ber ett annat medlemsland att gripa den efterfrågade personen och sedan lämna över denne till landet där rättegång ska hållas eller där personen ska avtjäna det straff som denne tilldömts. Om inte särskilda hinder föreligger så är samtliga medlemsländer skyldiga att följa arresteringsordern som ska ha utfärdats av en behörig myndighet i ett av medlemsländerna.

Vad gäller samarbete på det straffrättsliga området med tredje land så har EU skapat ett utlämningsavtal med USA som dock inte bygger på samma villkor som den europeiska arresteringsordern men även det har till syfte att underlätta samarbete mellan parternas myndigheter då det gäller frågor om utlämning av medborgare.¹⁶

¹⁴ Eurojust, *Eurojust succesfully coordinated major arrest*

¹⁵ Europeiska Unionens verksamhetsområden, *Grönbok om oskuldspresumtion*

¹⁶ EU-upplysningen, *Utlämning av dömda och brottsmisstänkta*

Utlämning på särskilda villkor

Det verkställande landet kan ibland ställa vissa krav på hur utlämningen ska genomföras. Till exempel finns det möjlighet att kräva att personen som arresteringsordern gäller ska få en förnyad prövning i de fall där personen blivit dömd i sin frånvaro. Det är också möjligt att kräva att en person som bor eller är medborgare i den verkställande staten ska få avtjäna straffet i sitt egna hemland.

I praktiken har den europeiska arresteringsordern visat sig fungera olika effektivt beroende på vad fallet gäller. Det står klart att det nya systemet är klart mer förfinat än de gamla reglerna som gällt på utlämningsområdet mellan EU-länder men i vissa fall har det inte fungerat fullt lika smärtfritt som i andra.

Innan det 2002 enades om att en gemensam arresteringsorder för EU: s samtliga medlemsländer skulle införas var förfarandet för utlämning en aning mer invecklat. Då krävdes det att en rättsprocess inleddes för att få en person utlämnad. Medlemsländernas ledare enades i slutet av 1990-talet om att inleda sådana rättsprocesser medlemsländerna emellan varje gång ett land ville anhålla en person som befann sig i ett annat medlemsland eller ställa denne inför rätta var såväl kostsamt som onödigt. Det poängterades att EU är ett område där frihet, säkerhet och rättvisa råder och där varje medlemsland gör sitt yttersta för att samarbeta i kampen mot internationell brottslighet. Det var av den anledningen som det beslutades att det gamla systemet skulle överges och istället söka nya lösningar som skulle underlätta utlämningsprocessen. Efter terrorattacken mot World Trade Centre 2001 fördes frågan med ytterligare kraft då frågan om säkerhet för länders medborgare hamnade i nytt fokus.

4. Tidigare forskning

I sitt forskningsarbete *Den Europeiska arresteringsordern – ett rättssäkert förfarande* (2007) skriver doktoranden Jennie Carlsson om de för- och nackdelar som EAW innebär. Carlsson menar att arresteringsordern lever upp till sitt mål att underlätta utlämningsprocessen av människor mellan EU:s olika medlemsstater och att detta underlättar för myndigheter att arbeta med brottsbekämpning inom unionens gränser. Dock pekar Carlsson även på de svårigheter som EAW medför. De problem som presenteras är inte bara de som drabbar enskilda medlemsstater då de ska utfärda en arresteringsorder, till exempel att vara totalt säkra på att ett begått brott verkligen lever upp till den grad av grov brottslighet som krävs för att

utfärdandet av arresteringsordern ska kunna ses som berättigat utan även de svårigheter som drabbar den enskilde medborgaren. Carlsson menar att om det är förvirrande för myndigheter att handskas med alla regler som omger EAW så är det ingenting mot vad en genomsnittlig EU-medborgare upplever om denne väl hamnar i en situation där arresteringsordern används mot denne. De bestämmelser som gäller för EAW är komplicerade och många och det kan mycket väl vara så att en enskild medborgare som utför en brottslig handling inte nödvändigtvis inser allvaret i denna och därmed hamnar i en komplex situation.

I sin avhandling *Managing diversity: The European Arrest Warrant and the Potential of mutual recognition as a mode of governance in EU Justice and Home Affairs* skriver doktoranden Julia Sievers (2007) om hur samarbetet och principen om ömsesidigt godkännande i samband med utfärdande av EAW har fungerat sedan denna trädde i kraft. Sievers menar att hur bra samarbetet mellan medlemsstaterna fungerar beror på hur olika, eller snarare hur lika varandra dessa är. Till exempel hävdar Sievers att samarbete mellan Tyskland och Österrike eller Irland och Storbritannien har visat sig fungera bäst. Orsakerna till att likartade länder oftast är de som samarbetar bäst med varandra kan enligt avhandlingen förklaras utifrån fyra följande faktorer:

- Att de har liknande rättssystem
- Att de talar liknande språk och därmed kan undvika missförstånd i kommunikationen
- Att de har erfarenhet från samarbete inom det rättsliga området sedan tidigare
- Att de delar likartade uppfattningar om nya kommunicerings- och informationstekniker¹⁷

Dessa båda författare pekar på såväl de positiva som negativa aspekterna av EAW men det framstår som tydligt att detta är ett ännu tämligen outforskat område med tanke på att EAW inte har använts i praktiken särskilt länge och det kvarstår att se hur utvecklingen av tillämpningen av arresteringsordern kommer att se ut i framtiden. Utifrån de ovan nämnda presentationerna kan man dock dra slutsatsen att EAW för den enskilda medborgaren är något utanför dennes kontroll och om denne skulle komma att finna sig i en situation där EAW används gentemot denne gäller det att befinna sig i "rätt" medlemsland för att få en rättvis och riktig bedömning av sitt fall. Om det är svårt för staten som ska genomföra utlämningsprocessen att avgöra hur ett fall ska tolkas kan man utgå från att samarbetet mellan de två

¹⁷ Sievers, J. *Managing diversity, The European Arrest Warrant and the potential of mutual recognition as a mode of governance in EU Justice and Home Affairs*

inblandade staterna kommer få ytterst olika resultat beroende på vilka medlemsstater det är som är inblandade.

5. Teori

5.1 Liberal intergovernmentalism

Under 1960-talet växte teorin om intergovernmentalismen fram. Inom denna teori är det de nationella regeringarna och dessas intressen som står i fokus, inom teorin analyseras EU som ett samarbete baserat på en mellanstatlig princip där överstatliga institutioner endast har makt i den mån de enskilda staterna är villiga att föra över denna till dem. LI menar att den makt som förs över från nationell till överstatlig nivå bör ses som en delegering snarare än en överlämning då denna makt endast lämnas över tillfälligt. Staterna, menar intergovernmentalismen, kan återkräva den överlämnade makten.

Teorin om liberal intergovernmentalism har växt fram ur denna traditionella intergovernmentalism och denna teoretiska syn går ett steg längre än sin företrädare och studerar hur intressen skapas i enskilda medlemsstater som en följd av konflikter mellan intressegrupper inom staten. Teorin har lånat vissa influenser från den traditionella liberalismen. Det centrala för studiet i den liberala intergovernmentalismen är förhållandet mellan inomnationella organisationer då man menar att det är just detta som formar en stats intresse och därmed blir avgörande för hur agerandet gentemot andra stater ser ut. LI fokuserar främst på att förklara hur stor vikten är av nationella intressen i internationella förhandlingar.¹⁸

Det är dock viktigt att poängtera att en stats intressen kan se olika ut vid olika tidpunkter då landets politik påverkas av vilka nationella intressegrupper det är som vid en given tidpunkt har kontroll över politiken. Detta synsätt kan också appliceras på internationella sammanhang där intressekonflikter mellan olika stater påverkar utformningen av internationella samarbeten. Teorin syftar till att förklara hur det kommer sig att olika stater vill uppnå olika mål inom utrikespolitiken och hur det kommer sig att staters utrikespolitik kan ha olika utformning vid olika tidpunkter.¹⁹

Teorins främsta företrädare, statsvetaren Andrew Moravcsik, menar att EU:s gemensamma politik inte är något annat än resultatet av de inomnationella intressekonflikter som sker inom varje enskild medlemsstat som sedan formas av diverse förhandlingar mellan samtliga medlemsstater. Moravcsik menar att LI:s struktur utgörs av två delar. I den första är det

¹⁸ Wang, R. *The Fate of the European Union*, Global Politics

¹⁹ Gustavsson & Tallberg *Internationella relationer* s. 61

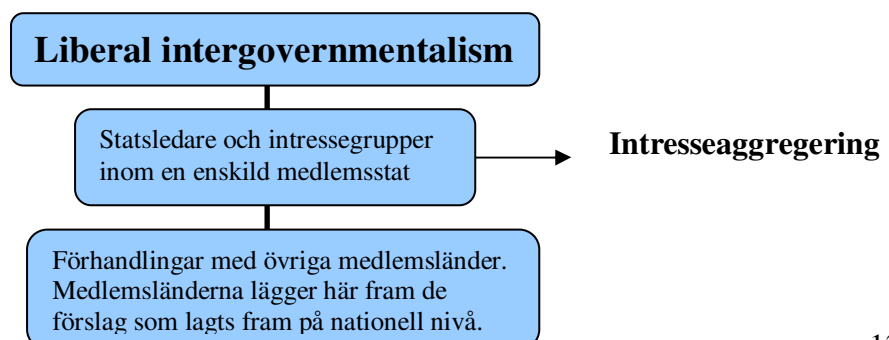
stater ledare och intresseorganisationer som arbetar för att skapa de förhållanden som kommer att råda inom området för internationella relationer. I det första stadiet sker alltså en intresseaggregering. I den följande delen möts staternas ledare för förhandlingar och här läggs de egna intressen man önskar få till stånd fram. Det är medlemsstaternas förhandlingar som leder fram till eventuella beslut, överstatliga institutioner har enligt Moravcsik en begränsad roll inom dessa förhandlingar.

Som exempel på detta hänvisar Moravcsik till den europeiska enhetsakten (enhetsakten undertecknades 1986 och införde regler om omröstning med kvalificerad majoritet gällande den inre marknaden och gjorde det möjligt att anta de omkring 300 lagar som krävdes för att den gemensamma marknaden skulle fungera. Den införde också samarbetsproceduren som gav EU-parlamentet möjlighet att föreslå ändringar i lagförslag) och menar att denna inte framstod som ett resultat av förhandlingar mellan överstatliga aktörer utan snarare genom en gradvis process av förhandlingar mellan unionens mest maktfulla stater som sins emellan skapade avtal och med olika medel kunde övertalade motvilliga stater att godkänna enhetsakten.

Angående EAW framstår LI som ytterst intressant då det gäller att förklara medlemsstaternas handlingar vid tillämpning av arresteringsordern. Att beslutet om en gemensam arresteringsorder skapat olika reaktioner runtom i Europa står klart. Många samhällsaktörer har engagerat sig djupt i frågan och propagerat antingen för eller emot beslutet. Alla dessa reaktioner har givetvis haft en påverkan på ledarna för staterna, särskilt då fall där EAW varit med i bilden fått stor uppmärksamhet i media. Vid dessa tillfällen har inomnationella organisationers röst haft en stor påverkan på resultatet i det enskilda fallet. På så vis formar dessa aktörer nationens intressen och påverkar sedan hur den egna staten kommer att agera gentemot de övriga medlemsstaterna och EU i helhet.

5.1.1 Analysmodell

För att lättare förstå grundtanken bakom LI presenteras nedan en analysmodell som visar hur förhandlingar ser ut mellan nationell respektive överstatlig nivå enligt teorins förespråkare. Alla eventuella resultat som kan nås vid en sådan förhandling anses inte permanenta då LI menar att makten alltid kan återtas av den enskilda medlemsstaten.

Figur 1: Liberal intergovernmentalism

5.2 Kritik av liberal intergovernmentalism

Kritik som riktats mot teorin pekar på att den inte studerar saker och ting i sin helhet utan bortser från faktorer som kan ha påverkan på det som avses att studera. Ett annat vanligt argument är dessutom synen på de nationella staternas möjlighet att kunna kräva tillbaka den överlämnade makten från överstatliga institutionerna, detta skulle, menar kritikerna, inte kunna genomföras utan att den grund som EU baseras på raderas.²⁰

Flera grupper har i olika former uttryckt kritik mot LI. En av dessa är den grupp som utgörs av *konstruktivisterna*. Anhängarna till denna grupp menar att den bild som teorin målar upp helt bortser från effekterna som ett medlemskap i EU innebär och därmed förkastas helt en av de mest grundläggande inslagen av integrationsprocessen.

Vidare har teorin fått utstå kritik från förespråkare för den *institutionella teorin* inom internationella relationer. Dessa argumenterar för att Moravcsik felaktigt återger hur regeringarnas förhandlingar går till och menar istället att EU-institutionerna är inblandade i långt större omfattning än vad Moravcsiks teori visar. Det argumenteras vidare att EU:s lagstiftande process måste ses som något större än enbart en process där regeringar förhandlar sinnes emellan, det är istället resultatet av hur EU-institutionerna format hela processen med centrala delar som kvalificerad majoritets röstning i fokus.

Ytterligare en grupp som riktat kritik mot LI förkastar teorin i sin helhet. Gary Marks tillhör en av anhängarna till denna grupp som menar att EU måste ses som ett system som hålls upp av "flernivåstyre":

*"..the EU should be understood as a system of "multi-level governance" in which governments, while still of importance, have become one among many subnational and supranational actors in a complex and unique system of governance."*²¹

Kärnan i kritiken mot LI, att teorin inte studerar saker och ting i sin helhet och bortser från en rad avgörande faktorer vid EU-förhandlingar skulle i fallet med EAW innebära att man fokuserat på fel aktörer, alltså de inomnationella organisationerna. I stället skulle det kunna tänkas att även då dessa aktörers åsikter kan vara av viss betydelse så är det i grund och botten EU-regelverk som är överordnat allt annat och oavsett en enskild stats inställning till EAW så följer den i slutändan det som EU-institutionerna förespråkar och inte nationens egna intressen i de fall de båda står i konflikt med varandra.

²⁰ Gustavsson & Tallberg *Internationella relationer* s. 429 f

²¹ Pollack, Mark A., *International Relations Theory and European Integration*

6. Metod och material

I detta kapitel presenteras den metod samt det material som använts som underlag för uppsatsen. Kapitlet avslutas sedan med ett avsnitt om källkritik.

6.1 Kvalitativ textanalys

För att kunna uppnå syftet med uppsatsen samt besvara frågeställningarna har jag valt att använda mig av den kvalitativa textanalysen, vilken kan delas in i två delar; en där syftet är att systematisera och en där syftet är att kritiskt granska ett fall. Jag kommer att tillämpa den första delen och närmare bestämt försöka att klargöra tankestrukturen hos aktörer, i detta fall vissa utvalda EU-medlemsländer.

Den kvalitativa textanalysen är ett lämpligt redskap att använda sig av då man med hjälp av att analysera texter och tillgodogöra sig innehållet i dessa vill nå ett resultat i sin studie.

Relevant för den som använder sig av denna metod är att kunna analysera texten såväl i sin helhet som att kunna bryta ner den i delar och utifrån dessa välja ut vilka som lämpar sig för det egna fallet och den egna forskningen. Det är även viktigt att ha i åtanke vad texten egentligen vill förmedla och har en förmåga att läsa mellan raderna för att kunna tillgodogöra sig både den latent, dolda, och det manifesta, det som uttryckligen står skrivet i texten som studeras.²²

Jag anser att den kvalitativa textanalysen är den metod som bäst motsvarar mina ambitioner, det vill säga att beskriva det ibland problematiska förhållandet mellan EU-nivå och nationell nivå, eftersom den ger mig en möjlighet att få en överblick över ett brett område och jag kan själv avgöra vilket material som kan anses vara relevant för min studie och sedan analysera detta för att kunna beskriva tankegången hos medlemsländerna som aktörer på EU-arenan.

6.2 Jämförande fallstudie

Uppsatsen utformas som en jämförande fallstudie. Detta innebär att, i just detta fall, två analysenheter väljs ut och studeras för att det sedan ska bli möjligt kunna dra en slutsats utifrån jämförelser mellan dessa båda analysenheter²³. De fall som valts ut här är två fall där EAW tillämpats. Genom att jämföra fallet rörande Calle Johnsson med fallet om Petter Nylander kan man avgöra huruvida den kritik som framförts mot EAW kan antas stämma eller om dessa kritiska synpunkter inte kan antas grundas i riktiga påståenden.

²² Esaiasson, P. *Metodpraktikan* s. 237f

²³ Esaiasson, P. *Metodpraktikan* s. 121 f

Genom en sådan jämförelse besvaras främst fråga 1 nämligen *Under vilka omständigheter har EU:s medlemsstater tillämpat EAW?* Anledningen till att det är intressant att jämföra dessa fall är att avgöra huruvida det stämmer att EAW har använts som ett medel av de olika medlemsstaterna för att bekämpa brott som kan anses ”triviala”.

Ett alternativ hade varit att istället använda sig av process-spårning, även detta en kvalitativ metod där syftet är att följa politiskt beslutsfattande för att på så sätt avgöra vad det är som lett fram till att ett visst politiskt beslut fattats. Det viktiga vid denna val av metod blir då att förstå hur olika beslut har kunnat leda fram till den slutliga produkten.²⁴

6.3 Material

Det finns begränsade mängder material som behandlar just EUs arresteringsorder och det material som främst ligger till grund för min studie är tidningsartiklar som presenterar fall där nationell rätt kolliderat med EU-rätt, dokument som reglerar bestämmelser för den europeiska arresteringsordern samt rapporter från medlemsländerna om rättsliga fall där man hamnat i kollision med EU-rätt. Jag har dessutom använt mig av Europaparlamentets utvärdering av den europeiska arresteringsordern.

6.4 Källkritik

Det finns fyra regler gällande källkritik som bör tas i beaktande då en forskare samlar in material för en undersökning. Under insamlingen av det material som ligger till grund för denna uppsats har dessa regler tagits i beaktande. Dessa är; äkthet, oberoende, samtidighet samt tendens.

Med äkthet avses huruvida materialet kan anses vara riktigt eller om det istället kan röra sig om en förfalskning. Det enklaste sättet att avgöra huruvida ett material kan anses vara äkta är i flesta fall utifrån innehållet. Det är oftast enkelt att själv avgöra om den text som läses återger riktigt information. Med oberoende menas istället huruvida man påverkas, medvetet eller omedvetet, att uppfatta texten man studerar på ett visst sätt. Samtidighet avser när det material som studeras har skrivits. Det är till exempel möjligt att utgå från att om det gått för lång tid mellan det att en händelse inträffat och någon sedan beskriver denna i textform så kan vissa uppgifter utelämnas eller återges på ett felaktigt sätt på grund av att man helt enkelt glömt bort händelsen som den utspelat sig. Tendens, slutligen, syftar till att materialet kan utformas på ett sådant sätt som återspeglar verkligheten på ett felaktigt sätt för att påverka läsaren. Ett typexempel på detta är politiska partiers partiprogram.²⁵

²⁴ Esaiasson, P. *Metodpraktikan* s. 142

²⁵ Esaiasson, P. *Metodpraktikan* s 317 ff

Då det material jag har valt att använda som utgångspunkt för uppsatsen främst kommer från EU-institutioner samt statliga institutioner och organisationer bedömer jag att man med hänsyn till dessa regler för källkritik kan lita på att den information som har samlats in kan ses som trovärdig.

En av de källor som legat till grund för uppsatsen är DN:s artikelserie om Calle Johnsson. Då journalister har till uppgift att vara oberoende i sin rapportering av dagsaktuella händelser måste ändå tas i beaktande att media har en tendens att vinkla vissa nyheter så att allmänheten uppfattar en story på ett visst sätt. För att hänvisa till punkten *oberoende* ovan har de berörda nyhetsartiklarna skrivits på ett sådant sätt att intrycket som ges av att Johnsson är han är den som blivit felaktigt behandlad. Det står inte nämnt någonstans att han faktiskt begått det brott vilket han står åtalad för, vilket är fallet, utan istället återges storyn på ett sådant sätt att man får intrycket av att Johnsson är oskyldig.

En annan viktig utgångspunkt vid genomförandet av en undersökning är intersubjektivitet. Detta innebär i princip att de slutsatser som forskaren når ska vara fria från forskarens egna personliga åsikter och värderingar. Det brukar sägas att två olika forskare med tillgång till samma material vid slutet av undersökningen når likadana eller likvärdiga resultat, på så vis kan det avgöras om arbetet varit oberoende av forskaren.²⁶

Det material som uppsatsen grundas på har hämtats främst från officiella EU-institutioner, såsom rapporter och uttalanden men en omfattande del har även hämtats från Internet. Då mängden information som finns att hämta från Internet är omfattande har jag valt sådana källor som allmänt anses pålitliga, till exempel erkända forskares uttalanden eller statliga myndigheter. Det bör dock nämnas att då det gäller forskares resultat är det självklart att informationen skiljer sig avgörande i olika rapporter angående samma ämne. Dock anser jag att med detta i åtanke är det lätt att kunna inta information från en källa och bedöma denna på ett riktigt och objektivt vis.

7. Empiri

I detta kapitel presenteras studiens empiriska del. De områden som behandlas har valts utifrån att de kan anses betydande för att uppnå uppsatsens syfte. I kapitlet ges en presentation av den Europeiska arresteringsordern följt av en definition av principen om ömsesidigt erkännande.

²⁶ Esaiasson, P. *Metodpraktikan* s. 24

Därefter presenteras två fall där arresteringsordern skapat konflikter mellan olika medlemsländer och EU.

7.1 Den europeiska arresteringsordern – i praktiken

Resultaten av införandet av arresteringsordern har visat sig framgångsrika. Ett år efter att arresteringsordern hade trätt i kraft hade det endast till Storbritannien genomförts över 40 lyckade utlämningar under vägleda arresteringsordern. Inom hela unionen uppgick den sammanlagda siffran av personer som utlämnats till en annan medlemsstat under arresteringsordern till 77.

Det som visade tydligast att arresteringsordern hade blivit ett verktyg som underlättat när det gäller utlämningar var tiden som det nu tog att genomföra en utlämning. Inte bara tog tiden för hela processen betydligt kortare än innan införandet av arresteringsordern, dessutom visade det sig vara ekonomiskt fördelaktigt då det inte längre behövde läggas ut lika mycket resurser på utlämningsprocessen som i det tidigare, mer komplicerade förfarandet. Till exempel året innan arresteringsordern trädde i kraft tog hela förloppet för ett bestritt fall närmare ett och ett halvt år men sedan arresteringsordern börjat gälla tar samma procedur inte längre än en månad i de fall där inga komplikationer tillstöter.

De framgångar som arresteringsordern visat sig medföra har påverkat en positiv anda inom unionen där det nu siktas på ett alltmer omfattande samarbete inom området för säkerhet och brottsbekämpning. Bland annat använder man sig av den europeiska arresteringsordern som stomme vid nya projekt som till exempel frysning av bevis, som för tillfället är under granskning för att införas i medlemsstaterna eller ett annat exempel är det europeiska bevisupptagningsbeslutet, eller på engelska European Evidence Warrant (EEW).²⁷ Förhoppningarna är stora att arresteringsordern lagt grunden för ett samarbete som i framtiden kommer att föra medlemsländerna allt närmre varandra.²⁸

Det europeiska bevisupptagningsbeslutet syftar till att påskynda överlämnande av bevis i kriminella utredningar i de olika medlemsländerna. I praktiken skulle det fungera på samma sätt som den europeiska arresteringsordern med undantaget att det gäller utlämning av bevis istället för personer och därmed väntas inte detta beslut väcka lika starka reaktioner som uppstått vid debatter om personers rättigheter i samband med arresteringsordern. I dagsläget är det upp till var och ett av medlemsländerna att besluta huruvida de vill bevilja ett annat medlemslands begäran om utlämning av bevis, med det nya bevisupptagningsbeslutet

²⁷ Se bilaga 4

²⁸ UK Parliament, *Supplementary memorandum submitted by the Home Office*

kommer de berörda i de flesta fall att vara tvingade att lämna över efterfrågade bevis och detta inom loppet av 60 dagar. Även i detta fall finns det dock bestämmelser som anger vid vilken sorts brott som EEW måste verkställas, återigen gäller det vid grova brott som med arresteringsordern det vill säga terrorism, människohandel, organiserad brottslighet m.m.²⁹

Den första arresteringsordern utfärdades i januari 2004 i ett fall där Spanien krävde att få en svensk medborgare utlämnad till spanska myndigheter. Men redan under sitt första år i EU har arresteringsordern blivit utsatt för hård kritik, inte minst av Europeiska Unionens Råd som med hänvisning till artikel 5 i EG-fördraget (*Member States shall take all appropriate measures, whether general or particular, to ensure fulfilment of the obligations arising out of this Treaty or resulting from action taken by the institutions of the Community. They shall facilitate the achievement of the Community's tasks. They shall abstain from any measure which could jeopardise the attainment of the objectives of this Treaty*) menade att arresteringsordern missbrukas och används i fall där det vid upprättandet av arresteringsordern inte räknades med att denna skulle ha behörighet. Ett tydligt exempel på detta är då en arresteringsorder utfärdades för stöld av två bildäck, ett brott som alltså inte befann sig på listan över de grova brott vid vilka en arresteringsorder rättfärdigt kunde utfärdas.

Bland de mest uppseendeväckande fall där häftig kritik riktats mot hur medlemsländerna väljer att använda sig av EAW finns bland annat stöld av griskulting. Myndigheter runtom i Europa har uttryckt oro för att småbrott blir uppblåsta till större fall än de egentligen är och därmed missbrukar användandet av arresteringsordern. Under 2005 utfärdades närmare 7000 EAW i 23 av EU:s medlemsländer och detta resulterade i ca 1800 gripanden. Många ifrågasätter dock hur stor andel av dessa gripanden som kan rättfärdigas.³⁰ Paradoxalt nog har det med arresteringsordern inte nåtts stora framgångar med att nå allmänheten i de fall där verkliga tvivel uppstått om huruvida den inte skulle tillämpas egentligen.

Ett exempel på ett sådant fall är det från Irland där Högsta Domstolen vägrade att erkänna den europeiska arresteringsordern och utlämnandet av en irländsk medborgare till Ungern uteblev trots att denne stod anklagad för att genom vårdslöshet i trafik orsakat vållande till två barns död. I Ungern genomfördes rättegång mot den irländske medborgaren men eftersom denne snarare ”inte lyckades återvända till” än ”flydde från” Ungern som den Högsta Domstolen i Irland uttryckte det så menade de att den europeiska arresteringsordern inte kunde tillämpas i

²⁹ BBC, *European Evidence Warrant*

³⁰ Waterfield, Bruno *EU arrest warrants used for Trivia*, The Telegraph

detta fall och irländaren lyckades därmed att undgå att avtjäna sitt straff utdömt av ungersk domstol.³¹

Michael Kurt är den svensk som gick till historien när han blev den person som EAW utfärdades för. Anklagelserna mot Kurt var rattonykterhet samt narkotikainnehav vilka han anklagades ha utfört i Spanien. Spanska myndigheter lyckades utan svårigheter få svensken utlämnad som sedan fick genomgå rättegång i Spanien.³²

Ett exempel på ett fall där en europeisk arresteringsorder utfärdades och samarbetet visade sig lyckat var i samband med terrorattackerna i London sommaren 2005. Osman Hussain eftersöktes av brittisk polis och sedan de fått uppgifter om att denne skulle befinna sig på italiensk mark utfärdades en europeisk arresteringsorder och med hjälp av att spåra dennes mobiltelefon, för detta är en av möjligheterna till hur tillvägagångssättet ser ut då en misstänkt eftersökes, kunde italiensk polis gripa och utlämna Hussain till England.³³

7.2 Frankrikes spelmonopol

Online-spelbolaget Unibets VD, Petter Nylander skapade stora rubriker i samband med att han greps på holländsk mark efter att franska myndigheter utfärdat en europeisk arresteringsorder mot denne. Nylander anklagades för att med Unibet bryta mot det franska spelmonopolet vars lagar dateras tillbaka till så tidigt som 1836. Den officiella brottsrubriceringen var ”brott mot den franska spellagstiftningen” men det som skapade uppståndelse kring situationen var inte brottet i sig utan det faktum att ett medlemsland hade valt att använda den europeiska arresteringsordern som ett verktyg för att gripa en person för brott som rör ett lands spellagar. Anledningen till att gripandet skapade stor uppståndelse var helt enkelt att det ansågs att Frankrike hade handlat helt fel och missbrukat arresteringsordern och det syfte till vilket denna hade skapats.

Med tanke på alla de regler, bestämmelser och undantag som finns att ta hänsyn till vid utfärdandet av en arresteringsorder var det många som reagerade på hur Frankrike kunnat tolka dessa på så vis att de fick rätt att frihetsberöva en man som befann sig utanför landets gränser för ett brott som inte någonstans på listan över krav på dubbel straffbarhet kunde finnas nämnt som ett brott av grov karaktär.

Vidare var det många som pekade på de föråldrade franska spellagarna från 1800-talet och menade att dessa inte torde vara en måttstock att gå efter då straff döms ut på straffskalan

³¹ http://en.wikipedia.org/wiki/European_Arrest_Warrant

³² BBC, Spain uses first EU arrest warrant

³³ European Law Monitor, *What is the European Arrest Warrant?*

idag. De lagar som Nylander anklagades ha brutit mot var de som stiftats för att hindra privata företag att utgöra konkurrens mot det statliga spelmonopolet.

I samband med gripandet av Nylander uttalade sig Unibets vice VD, Ragnar Hellenius om den uppkomna situationen:

- *”Vi anser att tillämpningen av en europeisk arresteringsorder i detta fall är ett klart missbruk av ändamålet med regeln och i alla avseenden att betrakta som oproportionerlig”*³⁴

Denna åsikt styrktes senare av två medlemmar i EU-parlamentet som menade att den franska regeringen helt klart hade missbrukat de gällande reglerna i Europeiska Unionen då de beslutade att gripa Nylander.

Nylander som vid tillfället för gripandet befann sig i Holland var på väg att flyga till London då holländsk polis på begäran av den av Frankrike utfärdade arresteringsordern grep och förde Nylander till ett fängelse. Nylander satt fängslad i två dagar innan han sedan förflyttades till ett hotell. Efter detta händelseförlopp uttryckte MEP:arna Christopher Heaton-Harris och Christofer Fjellner i ett öppet brev till Charlie McCreevy, EU-kommissionär för EU:s inre marknad. De båda menade att det var häpnadsväckande att Frankrike skulle gå så långt som att missbruka den europeiska arresteringsordern enbart i syfte att skydda sitt eget lands intressen när det gäller spelmarknaden. Frankrikes handlande i det här fallet menade de vidare bröt mot en av de fyra friheterna på den inre marknaden, nämligen den som har att göra med att erbjuda tjänster. Av denna anledning menade de båda att Nylander är oskyldig. Det riktades även stark kritik mot den franska domaren som varit inblandad i utfärdandet av arresteringsordern. Bland de argument som framfördes för att påvisa hur felaktigt dennes handlande hade varit menade man att:

*”Den var menad att fungera som ett verktyg för att ställa personer inför rättsvisan i brott såsom terrorism, mord och människohandel. Det här verktyget var aldrig menat att användas av regeringar för att straffa de som kämpar för sina rättigheter under de regler i EU fördraget att tillhandahålla varor och tjänster”*³⁵

Dessa händelser ledde så småningom till att ett stort tryck lades på Frankrike och dess gamla spellagar som ansågs strida mot EU-regler och det krävdes att en förändring skulle ske.

Bakgrunden till gripandet av Nylander ligger i Unibets expansion. I 2005 köpte företaget upp Mr Bookmaker och med hjälp av detta expanderades kundkretsen i Frankrike till omkring

³⁴ IDG, Unibets VD Petter Nylander gripen av polis

³⁵ BBC, *Gambling arrest abused EU rules*

300 000 kunder. I Frankrike anger spellagarna att det är staten som har monopol på spelområdet och därmed inleddes aktioner mot Unibet och Nylander. En första anmälan gjordes mot företagets VD 2006 men då denne inte inställde sig hos franska myndigheter beslutades det att en arresteringsorder skulle utfärdas.³⁶

7.3 Fallet Calle Johnsson

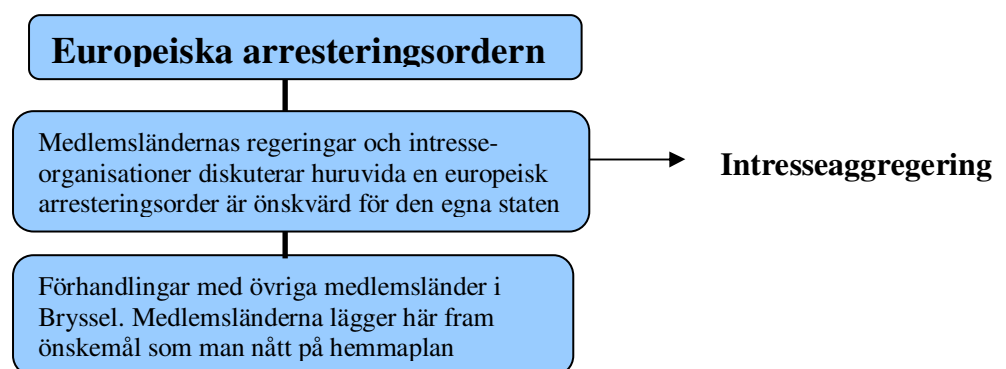
Ytterligare ett fall där tillämpning skett av den europeiska arresteringsordern är det rörande svensken Calle Johnsson som anklagades av grekiska myndigheter för att ha försökt att mörda en ung grekisk man på semesterorten Kos. I detta fall blev inte uppståndelsen stor över tillämpningen av arresteringsordern, däremot uppkom en del svårigheter vad gäller frågan när en europeisk arresteringsorder giltigt kan tillämpas. Vid förberedelserna innan Johnsons utlämnande beslöts det dock att inte häkta den misstänkte vilket är det vanliga förfarandet i dessa situationer då det menades att det inte förelåg någon risk att den misstänkte skulle fly.

De omständigheter som i detta fall gjorde tillämpningen av den europeiska arresteringsordern komplicerad var det faktum att Grekland inte godkände den europeiska arresteringsordern förrän i juli året efter att brottet begåtts och att landet redan en gång innan arresteringsordern godkändes begärde att få Johnson utlämnad. Johnsons advokat menade på att Grekland av detta skäl inte borde kunna förlita sig på den europeiska arresteringsordern utan istället borde rätta sig efter landets gamla lagar, de som gällde innan arresteringsordern trädde i kraft.³⁷

8. Analys

8.1 EAW utifrån den liberala intergovernmentalismen

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka huruvida EAW har kommit att användas av medlemsstaterna på det vis som avsågs vid skapandet av denna. Vid upprättandet av EAW var tanken att denna skulle fungera som ett överstatligt verktyg för att underlätta arbetet med brottsbekämpning inom EU.

Figur 2: EAW ur LI:s perspektiv

³⁶ DN, *Domstolsbeslut om Unibets VD*

³⁷ Svenska Dagbladet, *Calle Jonsson: Jag åker till Grekland*

Förespråkare för den liberala intergovernmentalismen skulle hävda att arresteringsordern växt fram som ett resultat av förhandlingar bland olika aktörer på den nationella arenan i de olika medlemsländerna. Mot syftet som bakgrund såväl som det empiriska innehållet i denna uppsats skulle då förespråkare för LI hävda att EAW i själva verket inte utnyttjats på det vis som avsågs då man inrättade denna. Istället är det varierande samhällsaktörer och främst allmänna åsikter som i många fall påverkat utfallet i utlämningar där EAW tillämpats och såtillvida har nationella intressen påverkat utfallet av utlämningar och inte alls aktörer på överstatlig nivå.

8.2 EAW och den Europeiska Unionen

Den europeiska arresteringsordern har hittills utnyttjats av olika medlemsländer vid drygt 400 tillfällen i syfte att underlätta samt påskynda processen där den efterfrågade ska utlämnas från en medlemsstat till en annan. Arresteringsordern kan ses som ett resultat av de åtskilliga löften om samarbeten inom det straffrättsliga, och framför allt utlämningsområdet som de olika medlemsstaterna bedyrade varandra om efter terrorattackerna först i New York och sedan på hemmaplan, i Madrid 2004.

EU:s institutioner för att upprätthålla lagen, Europol och Eurojust har en stor del i arbetet som har att göra med kampen mot terrorism. De båda institutionerna gör det möjligt för åklagare att samarbeta och intensifiera kampen mot terrorn. Något man dock är överens om är att det måste finnas en väg att ta sig runt de dubbla motsättningar som präglar EU:s arbete när det gäller brottsförebyggande åtgärder och utlämning. Som en följd av en relativt omfattande utvidgning av den europeiska unionens territorium och den frihet som ska gälla på den inre marknaden, för bland annat personer, uppstår svårigheter med att fastställa gränser för vilka villkor som ska gälla för denna fria rörlighet för unionens medborgare.

Motsättningen i detta förhållande ligger i att EU:s politik har gjort det tämligen enkelt för samtliga medborgare att resa mellan de olika medlemsländerna. Detta ger personer som är inblandade i terroristiska organisationer bättre möjligheter att förflytta sig mellan olika länder obemärkta. Samtidigt utgör det ett hinder för såväl åklagare som andra personer inom rättsväsendet att kunna agera snabbt och aktivt för att gripa dessa personer då lagarna för olika de olika medlemsländerna inte tillåter att medborgarnas rättigheter inskränks. Proceduren som då måste genomgå för att först lokalisera och därefter anhålla en misstänkt person blir utdragen och komplicerad då det finns en rad regler som måste tas hänsyn till.

En av de frågor som ofta dyker upp i debatter om EU och hur pass mycket unionen ska få blanda sig in i sina medborgares vardagliga liv är till vilken grad man ska våga offra medborgarnas frihet för att uppnå sina mål vad gäller säkerhet inom unionen. Vidare uppstår ett dilemma när det rör sig om arbete där det handskas med personer av etnisk eller religiös minoritet och upprätthålla en balans av skydd mot dessa minoriteter samtidigt som strävas efter för att se till att samtliga medborgare upprätthåller lagen och följer den.³⁸

Allteftersom arbete fortskred stod det klart att denna arresteringsorder kunde användas inom betydligt fler områden än endast till att motverka terrorhandlingar och det beslutades att upprätta arresteringsordern på ett sådant vis att enskilda medlemsländer i straffrättsliga frågor inte längre skulle behöva genomgå komplicerade procedurer för att få en misstänkt person utlämnad från ett annat medlemsland.

Det var nu som det bestämdes att vid brott där fängelsestraff som kan tänkas ge den misstänkte minst ett år ska det vara möjligt för åklagare vid ansvarig myndighet i ett EU-land att tillämpa arresteringsordern för att få personen utlämnad så snabbt som möjligt och övriga medlemsländer ska acceptera denna begäran och rätta sig efter arresteringsordern. Den största oron bland medlemsländerna i början av skapandet av arresteringsordern var en misstro till rättssystemet i andra medlemsländer och ett missnöje över att behöva acceptera de rättssystem som råder i dessa länder men det visade sig snart vara ett inte särskilt svåröverkomligt problem.

Andra oroliga röster som gjorde sig hörda under förberedelserna till införandet av arresteringsordern var att detta inte var något annat än ytterligare ett steg mot ett federalt Europa. Från de ansvarigas sida försäkrades det dock att detta endast var ett steg mot ett säkrare Europa i syfte att motarbeta brottslighet och inte på något sätt var att betrakta som en omstrukturering av unionen.³⁹

9. Slutsatser

I detta avslutande kapitel presenteras de slutsatser som kan dras utifrån uppsatsens tidigare presenterade kapitel. Syftet med denna uppsats var att undersöka huruvida EAW har kommit att användas av medlemsstaterna på det vis som avsågs vid skapandet av denna. Det framstår av de fall som presenterats att så inte är fallet vilket är skadligt för medlemsländernas trovärdighet och skapar en misstro mot EU-institutionerna bland medborgarna.

³⁸ Official journal of the European Union

³⁹ Fokus, *Europas förenta polisstater*

Svaren på frågorna:

– *Under vilka omständigheter har EU:s medlemsstater tillämpat EAW?*

Av de fall som uppsatsen presenterat står det klart att arresteringsordern visat sig vara ytterst underlättande vid utlämning av personer inom unionen och att man snabbare har kunnat fälla domar i fall där personer begått grova brott. Å andra sidan framstår det även tydligt att arresteringsordern har missbrukats av medlemsländerna. Huruvida detta gjorts medvetet eller ej är dock inte lika tydligt att avgöra. Att döma av fallet med Petter Nylander framgår det att reglerna kring EAW bör ses över samt klargöras på ett vis som inte gör det möjligt för medlemsstaterna att hitta kryphål i bestämmelserna och använda utfärdandet av en arresteringsorder för egen vinning utan endast välja att tillämpa denna i de fall som den var ämnad för, nämligen de grävsta brotten.

– *Vad har detta inneburit för enskilda EU-medborgare?*

Att EAW har kommit att användas vid tvivelaktiga fall är högst olyckligt eftersom detta leder till att den enskilde EU-medborgaren förlorar tillit för EU och detta innebär att EAW istället får helt motsatt effekt för samhället än den har för avsikt; att skapa en trygg känsla för invånarna. Att unionens medborgares missnöje och misstänksamhet gentemot EU växer kommer inte att underlätta unionens arbete och det är viktigt att sådana problem åtgärdas på ett tidigt stadium eftersom att det i längden inte håller om en medborgare inte vågar lita på eller vända sig till de överstatliga institutionerna.

Att döma av fallet med Calle Johnsson så har svenska myndigheter motsatt sig innehållet i EAW då Grekland begärt den misstänkte utlämnad trots att bevis visar på att denne skulle vara skyldig. I detta fall framstår då inrättandet av EAW som tvivelaktigt. Om arresteringsordern inte omfattar samtliga EU-medborgare på lika villkor är det i praktiken ännu den enskilda staten som har makt att besluta om utlämning. Det innebär då att skyldiga brottslingar kan undvika att avtjäna straff över huvud taget genom att helt enkelt lämna ett lands gränser och på så sätt undvika de konsekvenser som annars skulle vänta. Det ter sig alltså inte som att EAW fungerar som det rättviseskipande överstatliga verktyg man hade i åtanke vid skapandet av denna.

– *Kan EAW ses som ett rättfärdigt instrument för att garantera individers trygghet och säkerhet på inom EU:s gränser?*

Tanken bakom EAW är god och med en del förändringar i de bestämmelser som gäller för arresteringsordern framstår den som ett perfekt instrument att använda sig av för att garantera trygghet och säkerhet inom Europa. Däremot är det för tillfället inte lika klart om det vis som den tillämpats på tidigare kan rättfärdigas. Att inkräkta på enskilda medborgares privatliv

över bagatellfrågor inger inte någon respekt vare sig för de nationella eller överstatliga ledarna som ju ska arbeta för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för sina invånare. Det framstår som att EAW vid tillfällena kommit att utnyttjas av utfärdarna på ett vis som kränkt personers rättigheter och detta är något som bör ändras med tiden om inte all tilltro till våra överstatliga auktoriteter ska försvinna.

Hur kan tillämpningen av EAW förklaras utifrån den liberala intergovernmentalismen?

Sett ur LI:s perspektiv är EAW produkten av förhandlingar mellan medlemsstater som först beslutat på nationell nivå att en arresteringsorder skulle vara önskvärd för den egna staten och sedan satt upp bestämmelser kring hur denna skulle tillämpas och tagit med sig dessa bestämmelser till förhandlingsbordet med de övriga medlemmarna.

Faktum är att denna bild stämmer i det här scenariot. Det var först efter terrorattackerna i New York som skakade världen som stater började arbeta alltmer med frågan och kampen mot terrorism blev ett välkänt uttryck i hela världen. Enskilda stater började införa striktare säkerhetsregler och det var på det här planet som en idé och ett samarbete om en gemensam europeisk arresteringsorder inleddes.

De fall som presenterats i uppsatsen har visat på en del framgångar men främst svårigheter med att förstå när, var och hur arresteringsordern ska utfärdas. Självklart är detta problematiskt då det förekommer en osäkerhet inför huruvida EU:s auktoriteter hur som helst kan välja att inskränka på någons rättigheter över småsaker.

Det är många aspekter som måste tas i åtanke då man arbetar med EAW. För det första är det svårt för myndigheter att alltid vara säkra på att de fall där de valt att utfärda EAW har valts på korrekta grunder och huruvida kritik kommer att framföras för de omständigheter under vilka arresteringsordern har utfärdats. Vidare uppstår ett känsligt problem som har att göra med att inte diskriminera mot minoriteter. I de terrorattacker som vi sett och läst om i media är de bakomliggande motiven ofta religiösa och det är då klart att man måste rikta in sig på en viss religiös grupp. Samtidigt är det viktigt att inte oskyldiga tillhörande samma religiösa tro utsätts för förtryck i processen att gripa de skyldiga.

Sedan finns också de uppseendeväckande fall som presenterats i uppsatsen där medlemsländer helt klart ignorerat hur pass allvarligt ett begått brott varit och helt enkelt valt att använda EAW för att kunna bestraffa gärningsmannen. Kanske är dessa oklarheter ett resultat av att arresteringsordern ännu inte är så gammal och det behövs kanske ytterligare tid för att komma underfund med exakt hur den ska användas. Dock bör dessa problem som man

upplevt hittills upphöra så snart som möjligt och Ministerrådets årliga rapportering är en bra utgångspunkt för att genomföra dessa förändringar. De förslag till förändringar som ges bör implementeras så snart som möjligt och det vore även önskvärt med striktare och klarare regler för att underlätta för de myndigheter som sedan ska använda EAW i praktiken.

Dock är detta lättare sagt än gjort då unionen är en komplex sammansättning av en rad stater, alla olika med olika lagar och regler, och att ta hänsyn till alla dessa och få dem att samspela på ett sätt så att exakt samma regler gäller för alla är helt enkelt omöjligt. Så den bästa lösningen för problemet med EAW framstår att vara att genomföra ändringar där man kan för att skydda individens rättigheter och sedan lämna rum för en felmarginal. I slutändan är den där för att skydda oss och skapa en tryggare tillvaro för de medborgare som visats inom unionens gränser.

Bilaga 1

- A. Den europeiska arresteringsordern är nyskapande och ett bra exempel på utvecklingen av det rättsliga samarbetet och det förstärkta ömsesidiga förtroendet, och den har en direkt inverkan på den offentliga friheten.
- B. Den europeiska arresteringsordern är fortfarande ett av Europeiska unionens främsta verktyg för rättsligt samarbete i kampen mot terrorism och grov brottslighet.
- C. Av kommissionens första utvärdering framgår att den europeiska arresteringsordern har visat sig vara bevisat effektiv jämfört med systemet för utlämning som är långsamt, tungrott och förlegat i dag. Den minskar också risken för att en åtalad eller dömd person undkommer rättvisan på grund av ”rättslig suveränitet” och gör det möjligt att effektivare bekämpa organiserad brottslighet och terrorism.
- D. Den europeiska arresteringsordern är icke-politisk till skillnad från förfarandet med utlämning.
- E. Flera medlemsstater har tydligt visat att de vill bevara delar av det traditionella systemet för utlämning (kontroll av dubbel straffbarhet, den politiska maktens ingripande i rättsprocessen) eller lägga till ytterligare skäl till vägran som strider mot rambeslut 2002/584/RIF, såsom politiska motiv eller nationell säkerhet eller motiv som bygger på respekten för grundläggande rättigheter.
- F. Praktiska hinder uppstår vid genomförandet av den europeiska arresteringsordern, bland annat när det gäller översättning, överföring eller användning av formulär som skiljer sig åt och som inte är förenliga med den europeiska arresteringsorderns krav.
- G. Flera medlemsstater har haft svårigheter med genomförandet (bland annat Tyskland) och de nationella författningstexterna måste bringas i överensstämmelse med rambeslut 2002/584/RIF så att nationella medborgare kan överlämnas (bland annat i Polen och Cypern).
- H. Europaparlamentet fruktar att svårigheterna kan undergräva det ömsesidiga förtroendet och skapa en kedjereaktion som leder till att andra medlemsstater ifrågasätter tillämpningen av den europeiska arresteringsordern, eftersom flera medlemsstater, till följd av beslutet i den tyska författningsdomstolen om att ogiltigförklara den lagstiftning genom vilken rambeslutet skulle införlivas, meddelat att de – fram till den europeiska arresteringsorderns ikraftträdande – på nytt tillfälligt kommer att tillämpa gällande utlämningsinstrument, fram till dess att en ny lag om införlivande som överensstämmer med den tyska grundlagen har antagits.
- I. Bristen på ömsesidigt förtroende mellan domare hänger samman med att de gemensamma miniminormerna för straffrättsliga förfaranden är otillräckliga, vilket minskar effektiviteten i det rättsliga samarbetet.
- J. Inrättandet av ett europeiskt område för frihet, säkerhet och rättvisa som bygger på ömsesidigt förtroende kan inte ske utan en minimitillnärmning av den nationella lagstiftningen, vilket parlamentet betonade i sin rekommendation av den 22 februari 2005.
- 1 EUT C 304 E, 1.12.2005, s. 109.
- K. Kommissionens första utvärdering (KOM(2005)0063) gällde endast 24 medlemsstater och har för Italiens del inte förrän nyligen kunnat kompletteras (KOM(2006)0008), som var det sista land som införlivade rambeslut 2002/584/RIF.
- L. De problem som medlemsstaterna mött vid införlivandet är i stor utsträckning av samma slag, vilket framgick av debatterna vid de parlamentariska mötena den 17 och 18 oktober 2005. I framtiden krävs ett förstärkt informationsutbyte och ett ökat samarbete mellan de nationella parlamenten och Europaparlamentet så att rambeslut 2002/584/RIF och andra rambeslut som fortfarande granskas kan införlivas på ett bra sätt.
- M. Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa innefattar ett antal framsteg inom det rättsliga och polisiära samarbetet i Europa, bland annat avskaffandet av ”pelarna” och överföring till gemenskapsnivå av förfaranden som kan öka Europeiska unionens förmåga att agera, liksom den demokratiska och öppna karaktären hos de beslut som fattats. Det bör betonas att denna del av fördraget inte givit upphov till debatt eller invändningar vid ratificeringskampanjerna nyligen.

N. Det är beklagligt att parlamentets roll i antagandet av den europeiska arresteringsordern, liksom EG-domstolens kontroll av dess tillämpning, begränsas av det faktum att det är ett instrument inom den tredje pelaren och bygger på artiklarna 31 och 34 i EU-fördraget (avdelning VI).

O. De fördrag som för närvarande gäller bör tillämpas i sin helhet och "övergångsordningen" i artikel 42 i EU fördraget bör därför genomföras. Denna övergångsordning gör det möjligt för medlemsstaterna att besluta att integrera den europeiska arresteringsordern i första pelaren, i syfte att garantera en demokratisk kontroll genom Europaparlamentet och en rättslig kontroll genom EG-domstolen.

P. Konventionen om att införa en nordisk arresteringsorder undertecknades den 15 december 2005 av Danmark, Finland, Island, Sverige och Norge. Denna nordiska arresteringsorder grundas på principerna och strukturen i den europeiska arresteringsordern, men den innehåller flera fördelar i jämförelse med den europeiska arresteringsordern genom att det skapas ett effektivare system för överlämnanden, särskilt tack vare följande: det finns färre icke-obligatoriska skäl för att inte verkställa ordern, och tidsfristerna för förfarandet har minskats ytterligare jämfört med dem som gäller för den europeiska arresteringsordern. Europeiska unionen skulle med fördel kunna låta sig inspireras av den nordiska arresteringsordern för att förstärka effektiviteten hos den europeiska arresteringsordern.

1. Europaparlamentet riktar följande rekommendationer till rådet:

Införlivande och praktiskt genomförande

a) Rådet bör snarast möjligt anta förslaget till rambeslut om vissa rättssäkerhetsgarantier i brottmål i Europeiska unionen och ta hänsyn till parlamentets ändringsförslag till rådets ståndpunkt av den 12 april 2005¹. Detta är grundläggande för att garantera samtliga medborgare i Europeiska unionen samma rättsliga skydd, och tack vare förslaget kommer det att underlätta för en medlemsstat att överlämna sina medborgare till en annan medlemsstat.

¹ EUT C 33 E, 9.2.2006, s. 159.

b) Rådet bör se till att medlemsstaterna vid införlivandet av rambeslut 2002/584/RIF inte återinför en systematisk kontroll av om det föreligger dubbel straffbarhet för deras medborgare, eftersom detta skulle minska den europeiska arresteringsorderns effektivitet och försvaga principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna.

c) Rådet bör se till att ingen politisk myndighet kan blanda sig i förfarandet för genomförande av den europeiska arresteringsordern, eftersom sådan inblandning har orsakat problem vid utlämningsförfaranden. Parlamentet erinrar om att centralmyndigheten inte bör göra mer än att utföra sin främjande roll i förfarandet för att överlämna misstänkta eller dömda personer.

d) Rådet bör se till att de problem som kvarstår i vissa medlemsstater när det gäller tillämpning i tiden (ratione temporis) av rambeslut 2002/584/RIF kan lösas och att de inte försvårar genomförandet i de medlemsstater som hittills tillämpat dem korrekt.

e) Rådet bör se till att medlemsstaterna utan dröjsmål vidtar lämpliga åtgärder för att undvika konstitutionella eller rättsliga hinder för att den europeiska arresteringsordern skall kunna tillämpas på deras medborgare.

f) Rådet bör årligen rapportera till Europaparlamentet om de åtgärder det vidtagit för att få medlemsstaterna att se till att den europeiska arresteringsordern införlivas korrekt och tillämpas effektivt, i enlighet med rekommendationerna under b, c, d och e ovan.

Utvärdering

g) Rådet bör tillsammans med parlamentet se till att kommissionen i sin egenskap av fördragens väktare och inom ramen för de två budgetmyndigheternas befogenheter har de resurser som krävs för att noggrant kontrollera kvaliteten på införlivandet.

h) Rådet bör med stöd av kommissionen och på ett samordnat sätt genomföra en mer ingående, objektiv och opartisk utvärdering av de svårigheter som rättstillämpare möter i de olika medlemsstaterna, och utöka den med en kvalitativ utvärdering med hjälp av en fördelning av de europeiska arresteringsorden per typ av brott.

i) Rådet bör undvika att utöka antalet parallella undersökningar inom detta område även om det kan vara frestande att genomföra en egen utvärdering eftersom det rör sig om en åtgärd inom den tredje pelaren.

j) Rådet bör informera och regelbundet rådfråga Europaparlamentet och de nationella parlamenten om de framsteg som görs i genomförandet av den europeiska arresteringsordern och göra dem delaktiga i utvärderingsprocessen i enlighet med artikel III-260 i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Grundläggande rättigheter

k) Rådet bör se till att medlemsstaterna, när de införlivar rambeslutet, inte ålägger den domare som verkställer en europeisk arresteringsorder att kontrollera förenligheten med de grundläggande rättigheterna, något som skulle kunna medföra risk för diskriminering, då mekanismen grundas på principen om ömsesidigt erkännande och den medlemsstat som utfärdat arresteringsordern redan utövar motsvarande kontroll.

l) Rådet bör särskilt uppmärksamma frågan om respekt för mänskliga rättigheter och skydd av den personliga integriteten när den europeiska arresteringsordern tillämpas. Till denna uppgift bör den framtida Byrån för de grundläggande rättigheterna bidra.

Effektivitet och demokrati

m) Rådet se till att artikel 42 i EU-fördraget tillämpas så snart som möjligt, och därigenom integrera den europeiska arresteringsordern i den första pelaren, för att de åtgärder som vidtagits inom det europeiska området för frihet, säkerhet och rättvisa skall bli fullständigt demokratiska och mer effektiva.

o

o o

2. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna rekommendation till rådet och, för kännedom, till kommissionen och till medlemsstaternas regeringar och parlament.

Bilaga 2

Följande brott skall medföra överlämnande på grundval av en europeisk arresteringsorder enligt villkoren i detta rambeslut och utan kontroll av om det föreligger dubbel straffbarhet för gärningen, förutsatt att brotten, som de definieras i den utfärdande medlemsstatens lagstiftning, kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år i den utfärdande medlemsstaten:

- Deltagande i en kriminell organisation.
- Terrorism.
- Människohandel.
- Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi.
- Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen.
- Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen.
- Korruption.
- Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.
- Penningtvätt.

- Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron.
- IT-brottslighet.
- Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter.
- Hjälp till olovlig inresa och olovlig vistelse.
- Mord, grov misshandel.
- Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader.
- Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan.
- Rasism och främlingsfientlighet.
- Organiserad stöld och väpnat rån.
- Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk.
- Svindleri.
- Beskyddarverksamhet och utpressning.
- Förfalskning och piratkopiering.
- Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar.
- Förfalskning av betalningsmedel.
- Olaglig handel med hormonsubstanser och andra tillväxsubstanser.
- Olaglig handel med nukleära och radioaktiva ämnen.
- Handel med stulna fordon.
- Våldtäkt.
- Mordbrand.
- Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet.
- Kapning av flygplan eller fartyg.
- Sabotage.⁴⁰

Bilaga 3

Den europeiska arresteringsorderns innehåll och form

1. En europeisk arresteringsorder skall innehålla följande uppgifter uppställda i enlighet med formuläret i bilagan:

- a) Den eftersöktes identitet och nationalitet.
- b) Namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den utfärdande rättsliga myndigheten.
- c) Uppgift om förekomsten av en verkställbar dom, en arresteringsorder eller något annat verkställbart rättsligt beslut med samma rättsverkan och som omfattas av artiklarna 1 och 2.
- d) Brottets beskaffenhet och brottsrubricering, särskilt med avseende på artikel 2.
- e) En beskrivning av de omständigheter under vilka brottet begåtts, inbegripet tidpunkt och plats samt den eftersöktes delaktighet i brottet.

⁴⁰ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002F0584:SV:NOT>

f) Det straff som dömts ut, om det rör sig om en slutlig dom, eller den straffskalan för brottet som föreskrivs i den utfärdande medlemsstatens lagstiftning.

g) Eventuella andra konsekvenser av brottet.⁴¹

Bilaga 4

EEW

- Inblandning i kriminell organisation
- Terrorism
- Människohandel
- Sexutnyttjande av barn/barnpornografi
- Narkotikahandel
- Vapenhandel
- Korruption
- Bedrägeri
- Förfalskning
- Datarelaterade brott
- Miljöbrott
- Olaga intrång
- Mord
- Olaglig handel av människoorgan
- Kidnappning
- Rasism och xenofobi
- Planerat eller väpnat rån
- Försäkringsbedrägeri
- Utpressning
- Förfalskning av produkter
- Förfalskning av pengar
- Handel med olagliga hormonella substanser
- Handel med kärn- eller radioaktiva ämnen
- Handel med stulna fordon
- Våldtäkt
- Mordbrand
- Kapning av flygplan/fartyg
- Sabotage

⁴¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002F0584:SV:NOT>

Litteraturförteckning

Activities of the European Union, European Arrest Warrant. Hämtat från EU:s webbplats:

<http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l33167.htm> den 23 juli 2008

Carlsson, Jennie (2004) *Den Europeiska arresteringsordern – ett rättssäkert förfarande.*

Linköpings Universitet

Commission Evaluation Report. Hämtat från Europaportalen:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/05/58&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=fr> den 10 juli 2008

Commission evaluation report: the European arrest warrant has broadly achieved its objectives. Hämtat från EU:s webbplats:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/05/58&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=fr> den 23 juli 2008

Esaiasson, Peter med flera (2003) *Metodpraktikan.* Nordsteds Juridik, Stockholm

Eurojust succesfully coordinated major arrest. Hämtat från Eurojust:

http://www.eurojust.europa.eu/press_releases/2007/12-10-2007.htm den 30 juli 2008

Eurojust. Hämtat från EU:s webbplats: http://europa.eu/scadplus/glossary/eurojust_sv.htm den 10 juli 2008

Europas förenta polisstater. Hämtat från Fokus: <http://www.fokus.se/2007/03/europas-forenta-polisstater> den 1 augusti 2008

European Arrest Warrant. Hämtat från EU:s webbplats:

<http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l33167.htm> den 10 juli 2008

European arrest warrant. Hämtat från Wikipedia:

http://en.wikipedia.org/wiki/European_Arrest_Warrant#cite_note-0#cite_note-0 den 10 juli 2008

European Evidence Warrant. Hämtat från BBC news Channel:

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/europe/5051532.stm> den 1 augusti 2008

Europol. Hämtat från EU-upplysningen: [http://www.eu-](http://www.eu-upplysningen.se/Amnesomraden/Straffratt-och-brottsbekampning/Europol/)

[upplysningen.se/Amnesomraden/Straffratt-och-brottsbekampning/Europol/](http://www.eu-upplysningen.se/Amnesomraden/Straffratt-och-brottsbekampning/Europol/) den 20 juli 2008

Grönbok om oskuldspresumption. Hämtat från EU:s webbplats:

<http://europa.eu/scadplus/leg/sv/lvb/l16032.htm> den 10 juli 2008

Gustavsson & Tallberg (2006) *Internationella relationer.* Narayana Press, Danmark

http://en.wikipedia.org/wiki/European_Arrest_Warrant den 10 juli 2008

Laurie, Dominic *Gambling arrest abused EU rules.* Hämtat från BBC News Channel:

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/business/7064557.stm> den 1 augusti 2008

Malmström, B & Sidenbladh, E. *Calle Jonsson: Jag åker till Grekland*. Hämtat från Dagens

Nyheter: http://www.svd.se/nyheter/inrikes/artikel_167745.svd den 30 juli 2008

Medlemsländerna ska erkänna och verkställa varandras beslut. Hämtat från EU-

upplysningen: <http://www.eu-upplysningen.se/Amnesomraden/Straffratt-och-brottsbekampning/Omsesidigt-erkannande/#Tipsa> den 20 juli 2008-09-04

Ne bis in idem. Hämtat från Wikipedia: http://sv.wikipedia.org/wiki/Ne_bis_in_idem
Pollack, Mark A.,(2001) *International Relations Theory and European Integration*.

Blackwell Publishing

Rådets rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (2002) Europeiska Gemenskapernas officiella tidning. Hämtat från:

http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/sv/oj/2002/l_190/l_19020020718sv00010018.pdf

den 20 juli 2008

Rådets rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan

medlemsstaterna. Hämtat från Europeiska Gemenskapernas officiella tidning: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/sv/oj/2002/l_190/l_19020020718sv00010018.pdf den 23 juli

2008

Sievers, Julia (2007) *Managing diversity: The European Arrest Warrant and the potential of mutual recognition as a mode of governance in EU Justice and Home Affairs*, University of Bremen

Spain uses first EU arrest warrant. Hämtat från BBC News Channel:

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/3383991.stm> den 1 augusti 2008

Supplementary memorandum submitted by the Home Office. Hämtat från UK Parliament:

<http://www.parliament.the-stationery-office.co.uk/pa/cm200607/cmselect/cmhaff/76/76we09.htm> den 1 augusti 2008

Terrorism – The EU on the move. Hämtat från Justice and Home Affairs:

http://ec.europa.eu/justice_home/news/terrorism/press_cuttings/index_economist_en.htm den

26 februari 2009

Unibets VD Petter Nylander gripen av polis. Hämtat från IDG:

<http://www.idg.se/2.1085/1.127129> den 2 mars 2008

Utlämning av dömda och brottsmisstänkta. Hämtat från EU-upplysningen: <http://www.eu-upplysningen.se/Amnesomraden/Straffratt-och-brottsbekampning/Utlamning-inom-EU/> den 20 juli

Utvärdering av Europeiska arresteringsordern. Hämtat från:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P6-TA-2006-0083+0+DOC+PDF+V0//SV> den 20 juli 2008

Wang, Rachel *The fate of the European Union*. Hämtat från Global Politics:

<http://www.global-politics.co.uk/Archive/The%20Fate%20of%20the%20EU.htm> den 16 april 2008

Waterfield, Bruno *EU arrest warrants used for trivia*. Hämtat från Telegraph:

<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/1557607/EU-arrest-warrants-%27used-for-trivia%27.html> den 28 juli 2008

Westerlund, Kenneth. *Domstolbeslut om Unibets VD*. Hämtat från Dagens Nyheter:

<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=678&a=707801&rss=1399> den 30 juli 2008

What is the European Arrest Warrant? Hämtat från European Law Monitor:

<http://www.europeanlawmonitor.org/what-is-guide-to-key-eu-terms/european-arrest-warrant.html> den 10 juli 2008